

„LESZ MÉG EGYSZER ÜNNEP A VILÁGON”?

***A vén cigány*-konferencia
(Székesfehérvár–Kápolnásnyék, 2012. április 20–22.)**

ÁPRILIS 20-a, PÉNTEK

TÁRSRENDEZVÉNYEK

09.30–10.15 JORDÁN TAMÁS Kossuth-díjas színművész vezényletével Kápolnásnyéken, a Vörösmarty Parkban (Fő u. 28.) több száz diák és érdeklődő együtt elmondja *A vén cigány* című Vörösmarty-verset

12.00–12.05 DR. CSER-PALKOVICS ANDRÁS, Székesfehérvár MJV polgármesterének köszöntője a város Romkertjében

12.05–12.50 JORDÁN TAMÁS vezényletével ugyanott több száz diák és érdeklődő együtt elmondja a Vörösmarty-verset (nagyon rossz idő esetén a helyszín a Szent István Művelődési Ház – Liszt Ferenc utca 1.)

SZÁLLÁS az előadók számára (regisztrálni 20-án 10.00 órától lehet):

SZENT GELLÉRT HOTEL, 8000 Székesfehérvár, Mátyás király krt. 1.

E-mail: info@sztgellerthotel.hu – Telefon: +36-22-510-810

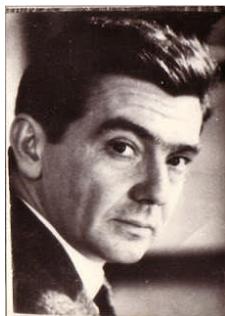
A KONFERENCIA HELYSZÍNE PÉNTEKEN (KEZDETE 16 ÓRAKOR):
Szent István Király Múzeum, Díszterem, 8000 Székesfehérvár, Fő utca 6.

ELNÖK: SIPOS LAJOS

- 16.00–16.10 A Hermann László zeneiskola diákjainak műsora
16.10–16.20 JORDÁN TAMÁS: Vörösmarty Mihály: *A vén cigány*
16.20–16.30 L. SIMON LÁSZLÓ megnyitója
16.30–17.10 SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY: *A vén cigány* változó megítélése
17.10–17.30 SZÉNÁSI ZOLTÁN: A vers irodalomtörténeti fénytörésekben
17.30–17.50 VÉGH BALÁZS BÉLA: A Nyugat Vörösmarty-olvasata
17.50–18.20 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY

- 18.20–18.40 JELENITS ISTVÁN: *A vén cigány* – és a *Biblia*
18.40–19.00 KAPPANYOS ANDRÁS: *A vén cigány* mint értelmiségi szerepmodell
19.00–19.20 NAGY J. ENDRE: A bujdosó elhagyatottsága és örülete
19.20–19.40 DARAI LAJOS MIHÁLY: Vörösmarty és *A vén cigány* filozófiai távlatai
19.40–20.00 Hozzászólások, szünet
20.30-tól Vacsora az előadók számára a Szent Gellért Hotelben
21.30-tól IRODALMÁROK ÉJSZAKÁJA (a hotelben)

ANTONIO SCIACOVELLI bemutatja
A közelítő tél című kötetet

NYILASY BALÁZZSAL *A XIX. századi modern magyar románc* című könyvéről FÜZFA BALÁZS beszélget

SÁGI SZABÓ FERENC megzenésítésében elhangzik
A vén cigány (felvétetről)

LATINOVITS ZOLTÁN, GÁBOR MIKLÓS, ÓDRY ÁRPÁD, SOMLAY ARTÚR, MENSÁROS LÁSZLÓ
A vén cigány-interpretációja (felvétetről)

ÁPRILIS 21-e, SZOMBAT

A KONFERENCIA HELYSZÍNE SZOMBATON DÉLELŐTT:

Szent István Király Múzeum, Díszterem, 8000 Székesfehérvár, Fő utca 6.

08.30–08.50 GÄRTNER PETRA bemutatja a konferencia helyszínét,
a Szent István Király Múzeumot – fakultatív program
(találkozás az épület előtt: Székesfehérvár, Fő utca 6.)

ELNÖK: TARJÁN TAMÁS

- 09.00–09.15 FARAGÓ KORNÉLIA: A metamorf alakzat (*A vén cigány*
mint művészeti önreflexió)
- 09.15–09.30 NYILASY BALÁZS: Aprócska szeplők egy szentséges testen
(Vörösmarty Mihály: *A vén cigány*)
- 09.30–09.45 GINTLI TIBOR: Kollokvialitás és pátosz
- 09.45–10.00 GYAPAY LÁSZLÓ: Istenektől megtagadva: a lírai-én
sértettsége mint szövegszervező elv
- 10.00–10.15 PAP KINGA: A nyelvi agresszió mint az „elfojtott
sohajítás” poétikai verbalizációja
- 10.15–10.30 KOVÁCS ANDRÁS: A vers ritmusa(i)
- 10.30–10.45 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: FARAGÓ KORNÉLIA

- 10.45–11.00 TARJÁN TAMÁS: *A vén cigány* motivikus továbbélése
a mai magyar irodalomban
- 11.00–11.15 HERNÁDI MÁRIA: A kegyelem órája (Vörösmarty Mihály:
A vén cigány – Takács Zsuzsa: *Végtelen órán*)
- 11.15–11.30 TOLDI ÉVA: Tragikus tér és léttragikum
- 11.30–11.45 BOKÁNYI PÉTER: „Malom a pokolban” – egy kép élete
- 11.45–12.00 VISY BEATRIX: „Mi zokog, mint malom a pokolban?”
– mérték, látomás, fenség *A vén cigány*ban
- 12.00–12.15 DOBOS MARIANNE: „Ítélet van most a világon...”
- 12.15–12.30 GILBERT EDIT: Kétségbeesés-terápia (tombolás,
önbüntetés, kifáradás és kilábalás)
- 12.30–12.45 HUDY ÁRPÁD: Miért olvashatatlan ma *A vén cigány*?
- 12.45–13.00 Hozzászólások, szünet
- 13.00–13.45 Ebéd az előadók számára a Szent Gellért Hotelben

14.00–22.00 SZAKMAI KIRÁNDULÁS (igény szerint saját autókkal és busszal) és a konferencia folytatása Kápolnásnyéken

14.30–15.00 KOVÁCS IDA bemutatja Vörösmarty Emlékmúzeumot (Vörösmarty u. 31.) – majd folytatás: Műv. Ház, Fő utca 28.

ELNÖK: DARAI LAJOS MIHÁLY

- 15.30–15.45 KABDEBÓ LÓRÁNT: *A vén cigány* és a „Sors”-szimfónia egy szerkezeti hasonlósága
- 15.45–16.00 MEZŐSI MIKLÓS: „Vonóbul bot”, „zengő zivatar”, „elfojtott sohajtás” és egyéb regiszterek. Lear király zenél *A vén cigányban*?
- 16.00–16.15 KOVÁCS ÁGI: A befogadó monológja. Zene és szó *A vén cigányban*
- 16.15–16.30 ANTONIO SCIACOVELLI: „Mit ér a gond kenyéren és vizen?” Világirodalmi keservek defetizmus és apokalipszis között
- 16.30–16.45 SZELE BÁLINT: *A vén cigány* átültetésének nehézségei (angol, francia és német kitekintés)
- 16.45–17.00 DR. SIPŐCZNÉ MIGLIERINI GUIDITTA: Egy rapszodosz útkeresései Világos után – a jelen és a jövő metaforáinak kapcsolódása *A vén cigányban*
- 17.00–17.15 KUPI LÁSZLÓ: Adalékok a Vörösmarty-család 1850-es évekbeli történetéhez
- 17.15–17.45 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: KUPI LÁSZLÓ

- 17.45–18.00 ODORICS FERENC: Mit ér a vén szava s miről szól a bor dala? Tudás- és szólításmintázatok Vörösmarty bordalaiban
- 18.00–18.15 BOLDOG ZOLTÁN: Lant helyett hegedű – avagy miért nem dalolhat a költő
- 18.15–18.30 BONDÁR ZSOLT: „Hogy áll most Vörösmarty embere?”
- 18.30–18.45 SIRATÓ ILDIKÓ: Az extázistól a depresszióig. Hallucináció és látomás Vörösmarty bor(dal)rapszódájában
- 18.45–19.00 STURM LÁSZLÓ: Minden elveszett?
- 19.00–19.15 SMIDÉLIUSZ KÁLMÁN: Ácsi! – *A vén cigány* mint megzenésített vers
- 19.15–19.30 Hozzászólások, szünet
- 20.00–... Meglepetésprogram KUPI LÁSZLÓ alpolgármester köszöntőjével (helyszín: Gárdonyi u. 13.)

ÁPRILIS 22-e, VASÁRNAP

A KONFERENCIA HELYSZÍNE VASÁRNAP DÉLELŐTT:

A VÖRÖSMARTY TÁRSASÁG székháza Székesfehérvárott (Kossuth u. 14.)

08.30–08.50 SMOHAY ANDRÁS bemutatja az Egyházmegyei Múzeumot
(Városház tér 4.) – fakultatív program

ELNÖK: BOBORY ZOLTÁN

09.00–09.20 BAKONYI ISTVÁN köszöntője a Vörösmarty Társaság
nevében, majd előadása: Fehérvártól *A vén cigányig*
(Kossuth u. 14.)

09.20–09.35 ARANY ZSUZSANNA: *A vén cigány* alkímiája

09.35–09.50 KAPILLER SAROLTA: Tér és idő Vörösmarty *A vén cigány*
című költeményében

09.50–10.05 SÁGI VARGA KINGA: Tárgyak a térben Vörösmarty
Mihály *A vén cigány* című versében

10.05–10.20 PATÓCS LÁSZLÓ: Az érzetek kivetülése – az önértés
múltidejűsége (Vörösmarty Mihály: *A vén cigány*)

10.20–10.45 Hozzászólások, szünet

ELNÖK: BAKONYI ISTVÁN

10.45–11.00 VERESS ZSUZSA: Talpalálaló a haláltáncához;
avagy popmester a XIX. században

11.00–11.15 VARGA BENCE: *A vén cigány* és a populáris regiszter

11.15–11.30 ARATÓ LÁSZLÓ: Természetarcú ember – emberarcú
természet

11.30–11.45 GORDON GYŐRI JÁNOS: *A vén cigány* modern felületen

11.45–12.00 VARGA RICHÁRD: „Meddig húzhatod?” – *A vén*
cigány és a netgeneráció

12.00–12.15 GERA CSILLA: „Marty Vihály”, avagy mit üzen
Vörösmarty a XXI. század emberének?

12.15–12.30 Hozzászólások, vita

12.30–12.40 FÜZFÁ BALÁZS: Zárszó

12.40–13.45 TÓTH KRISZTINA: *A koravén cigány* (felolvassa a szerző)

12.45–12.50 KRÁR EDINA: Vörösmarty Mihály: *A vén cigány*

13.00-tól Ebéd az előadók számára a Szent Gellért Hotelben

A 12 LEGSZEBB MAGYAR VERS-PROGRAM

Konferencia- és könyvsorozat (2007–2013)

Mottó:

*„Azt ma már a kérdés, hogy – egyáltalán – mit kezdjünk
a kultúrával, mit kezdjünk a költészettel – a harmadik évezredben.”*

(Margócsy István, Koltó, 2007. szeptember végén)

A rendezvény- és könyvsorozat célja, hogy kísérletet tegyen a magyar irodalmi kánon 12 remekművének újraértésére és újraértelmezésére. A versek közismert és kedvelt költemények, az egyetemi képzés és a középiskolai tananyag fontos darabjai, melyek nemegyszer a tudományos gondolkodást is megtermékenyítették az elmúlt évtizedekben.

A konferenciák (és az előadások anyagából készülő tanulmánykötetek megjelenésének) tervezett sorrendje:

1. *Szeptember végén* (Koltó–Nagybánya) – 2007. ősz
2. *Apokrif* (Szombathely–Bozsok–Velem) – 2008. tavasz
3. *Szondi két apródja* (Szécsény–Drégelypalánk) – 2008. ősz
4. *Esti kérdés* (Esztergom) – 2009. tavasz
5. *Levél a hitveshez* (Abda–Pannonhalma) – 2009. ősz
6. *Hajnali részegség* (Szabadka–Újvidék) – 2010. tavasz
7. *Ki viszi át a Szerelmet* (Veszprém–Ajka–Iszkáz) – 2010. ősz
8. *Kocsi-út az éjszakában* (Nagykároly – Érmindszent–Nagyvárad) – 2011. tavasz
9. *A közéleti tél* (Szombathely–Celldömölk–Egyházashetye) – 2011. ősz
10. *A vén cigány* (Székesfehérvár–Kápolnásnyék) – 2012. tavasz
11. *Észmélet* (Budapest–Balatonszárszó) – 2012. ősz
12. *Valse triste* (Csöngye–Szombathely) – 2013. tavasz
- + 1. *Szeptember végén* (Koltó – Nagy Versmondás) – 2013. ősz

Vörösmarty Mihály
A VÉN CIGÁNY

Húzd rá cigány, megittad az árát,
Ne lógasd a lábadat hiába;
Mít ér a gond kenyéren és vizen,
Tölts hozzá bort a rideg kupába.
Mindig így volt e világi élet,
Egyszer fázott, másszor lánggal égett;
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Véred forrjon mint az örvény árja,
Rendüljön meg a velő agyadban,
Szemed égjen mint az üstökös láng,
Húrod zengjen vésznel szilajabban,
És keményen mint a jég verése,
Odalett az emberek vetése.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Tanulj dalt a zengő zivatartól,
Mint nyög, ordít, jajgat, sír és bömböl,
Fákat tép ki és hajókat tördel,
Életet fojt, vadat és embert öl;
Háború van most a nagy világban,
Isten sírja reszket a szent honban.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Kié volt ez elfojtott sohajvás,
Mí üvölt, sír e vad rohanatban,
Ki dörömböl az ég boltozatján,
Mí zokog mint malom a pokolban,
Hulló angyal, tört szív, őrült lélek,
Vert hadak vagy vakmerő remények?

Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Mintha újra hallanók a pusztán
A lázadt ember vad keserveit,
Gyilkos testvér botja zuhanását,
S az első árvák sirbeszédeit,
A keselynek szárnya csattogását,
Prometheusz halhatatlan kínját.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot:
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

A vak csillag, ez a nyomoru föld
Hadd forogjon keserű levében,
S annyi bűn, szenny s ábrándok dühétől
Tisztuljon meg a vihar hevében,
És hadd jöjjön el Noé bárkája,
Mely egy uj világot zár magába.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot:
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Húzd, de mégse, – hagyj békét a húrnak,
Lesz még egyszer ünnep a világon,
Majd ha elfárad a vész haragja,
S a viszály elvérzik a csatákon,
Akkor húzd meg újra lelkesedve,
Isteneknek teljék benne kedve.
Akkor vedd fel újra a vonót,
És derüljön zordon homlokod,
Szűd teljék meg az öröm borával,
Húzd, s ne gondolj a világ gondjával.

1854. július–augusztus (?)

A konferencián való részvétel ingyenes. Étkezést és szállást azonban csak az előadók számára tudunk biztosítani. Kérjük szíves megértésüket! Az étkezések (majdnem) mindig a Szent Gellért Hotelben lesznek.

A konferencia egyben akkreditált továbbképzés. Ezzel kapcsolatban információt a Magyar Irodalomtörténeti Társaság honlapján találnak:
<http://irodalomtortenet.wordpress.com/>

VÉDNÖK:

Magyar Irodalomtörténeti Társaság

RENDEZŐ:

Élményközpontú irodalomtanítási program
(Nyugat-magyarországi Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Szombathely)

A KONFERENCIA ÉS A PROGRAM TÁMOGATÓI:

Nemzeti
Kulturális
Alap

SZÉCHENYI TERV

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

TALENTUM – TÁMOP 4. 2. 2/B – 10/1 – 2010 – 0018

▪ SAVARIA UNIVERSITY PRESS ALAPÍTVÁNY ▪

Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Szatmárnémeti Kihelyezett Tagozat
▪ Kápolnásnyék Város Önkormányzata ▪ Menta Cafe & Lounge,
Székesfehérvár ▪ Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest ▪ Székesfehérvár
Megyei Jogú Város Önkormányzata ▪ Communitas Alapítvány, Kolozsvár
▪ Szatmárnémeti Pro Magiszter Társaság ▪ Szent István Király
Múzeum, Székesfehérvár ▪ Vörösmarty Társaság, Székesfehérvár ▪